

УДК 3.072.6-048.24:[811.111:81'367.7:005.336.2]:621.395.721.5(045)
DOI 10.32755/sjeducation.2024.01.352

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Швардак Маріанна Василівна, доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,

Мукачівський державний університет
(89607, Україна, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26,
e-mail: anna-mari_p@ukr.net)
ORCID: 0000-0002-9560-9008
Researcher: AAL-8999-2021
Scopus-Author: 57413372000;

Теличко Наталія Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання,

Мукачівський державний університет
(89607, Україна, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26)
ORCID: 0000-0001-6776-8952
Researcher: EAL-3347-2022

*Стаття присвячена проблемі формування англомовної лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти. З'ясовано, що ефективним буде впровадження в освітній процес цифрових технологій, зокрема мобільних. Виявлено, що вони можуть стати каталізатором активного вивчення мови, забезпечуючи здобувачам освіти вдосконалення навичок та виявлення потреб у подальшому розвитку. З'ясовано, що використання мобільних технологій для тестового контролю дає можливість враховувати індивідуальні особливості навчання, стимулювати активну участь здобувачів освіти у власному навчанні та забезпечувати постійний моніторинг їхнього прогресу. Визначено **мету статті**: вивчити особливості проведення тестового контролю рівня сформованості англомовної лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти засобами мобільних технологій. З'ясовано сутність мобільних технологій, що визначається спектром портативних електронних пристроїв, які дають можливість оптимізувати процеси навчання. Окреслено засоби мобільних технологій для формування у здобувачів освіти англомовної лексичної компетентності. Визначено рівні сформованості англомовної лексичної компетентності (початковий, середній, високий), мобільні застосунки для діагностики (Quizizz, Quizlet, Duolingo, Google Forms, Socrative, Cambridge English Dictionary) та особливості проведення тестового контролю (гнучкість часу й місця, інтеракти-*

вність та мультимедіа, адаптивність тестів, індивідуальна траєкторія навчання, спілкування й обмін інформацією, захист від шахрайства, контроль доступу, автоматизована обробка результатів, онлайн-ресурси для додаткового вивчення). Виявлено, що інтеграція інноваційних підходів, урахування індивідуальних потреб і систематичний моніторинг прогресу засобами тестового контролю можуть значно підвищити ефективність навчання та підготувати здобувачів базової середньої освіти до викликів глобального суспільства.

Ключові слова: мобільні технології, застосунок, англomовна лексична компетентність, здобувач освіти.

TEST CONTROL OF THE LEVEL OF FORMATION OF ENGLISH LEXICAL COMPETENCE IN STUDENTS OF EDUCATION USING THE MEANS OF MOBILE TECHNOLOGIES

Shvardak Marianna, Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Preschool Pedagogy,
Primary Education and Educational Management,
Mukachevo State University

(26 Uzhgorodska Street, Mukachevo, 89607, Ukraine,

e-mail: anna-mari_p@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-9560-9008

Researcher: AAL-8999-2021

Scopus-Author: 57413372000;

Telychko Nataliia, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Department of English Language,
Literature with Teaching Methods,
Mukachevo State University

(26 Uzhgorodska Street, Mukachevo, 89607, Ukraine)

ORCID: 0000-0001-6776-8952

Researcher: EAL-3347-2022

The article is devoted to the problem of the formation of English lexical competence among students of basic secondary education. It was found that the introduction of digital technologies, in particular, mobile technologies, into the educational process will be effective. It was found that they can become a catalyst for active language learning, providing students with the opportunity to improve their skills and identify needs for further development. It was found that the use of mobile technologies for test control makes it possible to take into account the individual characteristics of learning, to stimulate the active participation of students in their own learning and to ensure constant monitoring of their progress. The purpose of the article is determined: to study the peculiarities of conducting a test control of the level of formation of English lexical competence in students of basic secondary education by means of mobile technologies.

The essence of mobile technologies, which is determined by the range of portable electronic devices that make it possible to optimize learning processes, is clarified. The means of mobile technologies for the formation of English-language lexical competence in students of education are outlined. Levels of formation of English lexical competence (initial, intermediate, advanced), mobile applications for diagnosis (Quizizz, Quizlet, Duolingo, Google Forms, Socrative, Cambridge English Dictionary) and features of test control (flexibility of time and place, interactivity and multimedia, adaptability) are determined tests, individual learning trajectory, communication and information exchange, fraud protection, access control, automated processing of results, online resources for additional study). It was found that the integration of innovative approaches, consideration of individual needs and systematic monitoring of progress by means of test control can significantly increase the effectiveness of training and prepare students of basic secondary education for the challenges of global society.

Key words: *mobile technologies, application, English lexical competence, education seeker.*

Постановка проблеми. Актуальність вивчення англійської мови як ключового комунікативного інструменту в епоху глобалізації неспростовно визначає необхідність формування лексичної компетентності у здобувачів, зокрема, базової середньої освіти. Процес освоєння лексичного аспекту мови визначається не лише рівнем академічних досягнень, а й здатністю до ведення ефективних комунікацій у сучасному світі [1]. Таким чином, питання ефективного формування англомовної лексичної компетентності є невід’ємною складовою стратегії підготовки молодого покоління до викликів сьогодення.

Важливо розглядати не лише традиційні підходи до викладання лексики, а й упровадження в освітній процес сучасних технологій, зокрема мобільних. Завдяки цифровізації, доступності та інтерактивності мобільні технології можуть стати каталізатором активного вивчення мови, забезпечуючи здобувачам освіти можливість удосконалення навичок та виявлення потреб у подальшому розвитку [4]. Використання мобільних технологій для тестового контролю дає можливість враховувати індивідуальні особливості навчання, стимулювати активну участь здобувачів освіти у власному навчанні та забезпечувати постійний моніторинг їхнього прогресу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування англомовної лексичної компетентності у здобувачів різних освітніх

рівнів вивчали: С. Мельник, Г. Подосиннікова, І. Скріль, Н. Сяська, Н. Шандра та ін. Дослідження мобільних технологій в освіті здійснювали: В. Биков, Р. Горбатюк, Р. Гуревич, Дж. Тракслер, Ю. Триус, Ю. Тулашвілі, Ю-Хі Чінг та ін. Перспективи використання мобільних технологій задля формування іншомовної компетентності у здобувачів освіти розкрито в роботах А. Авраменко, С. Варшавської, Х. Джарвіс, П. Лю, О. Мардаренко, С. Титової, К. Чен, Н. Щерби та ін. Дослідженню проблеми тестового контролю в навчанні присвячено праці Л. Банкевич, А. Девіс, Дж. Кларк, О. Кміть, А. Коєн, В. Коккоти, С. Ніколаєвої, А. Палмер, О. Петрашук, О. Петренко, А. Хьюз та ін.

Незважаючи на значну увагу науковців до окресленої проблеми, аналіз науково-педагогічних джерел засвідчив, що на сьогодні не існує комплексного дослідження, присвяченого розробці особливостей проведення тестового контролю рівня сформованості англomовної лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти засобами мобільних технологій. Це і зумовлює актуальність обраної теми.

Формування цілей статті. Мета статті – вивчити особливості проведення тестового контролю рівня сформованості англomовної лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти засобами мобільних технологій. Завдання статті: з'ясувати сутність мобільних технологій; окреслити засоби мобільних технологій для формування у здобувачів освіти англomовної лексичної компетентності; визначити рівні та мобільні застосунки для діагностики рівня сформованості англomовної лексичної компетентності у здобувачів освіти; окреслити особливості проведення тестового контролю.

Виклад основного матеріалу. Мобільні технології в освіті розглядаємо як спектр портативних електронних пристроїв (смартфонів, планшетів, електронних книг), які дають можливість оптимізувати процеси навчання. Засобами мобільних технологій є різноманітні мобільні застосунки, онлайн-ресурси, інтерактивні платформи тощо, які дозволяють здобувачам освіти, вчителям та іншим учасникам освітнього процесу отримувати доступ до інформації, спілкуватися, співпрацювати та використовувати цифрові інструменти для навчання

й розвитку [2]. Мобільні технології в освіті сприяють гнучкості, інтерактивності та персоналізації освітнього процесу, полегшуючи доступ до знань і підвищуючи якість освітньої діяльності в цілому.

Зокрема, в умовах сьогодення мобільні технології можуть ефективно використовуватися здобувачами освіти для формування у них англомовної лексичної компетентності. Ось деякі конкретні засоби:

1. Спеціалізовані мобільні застосунки для поповнення словникового запасу з англійської мови. Їх використання дозволяє здобувачам освіти систематично розширювати свої лексичні навички; мобільні застосунки містять інтерактивні вправи, тести та ігри, які роблять процес вивчення цікавим та ефективним.

2. Електронні підручники та інтерактивні матеріали, доступні через мобільні пристрої. Їх застосування дозволяє здобувачам базової середньої освіти вивчати лексику в інтерактивному форматі; включення мультимедійних елементів, таких як зображення, аудіо та відео, полегшує розуміння та запам'ятовування нових слів.

3. Електронні словники та перекладачі в мобільних пристроях дозволяють здобувачам освіти отримувати переклад і трактування невідомих слів у режимі реального часу. Заохочення використання цих інструментів під час читання або опрацювання текстів сприяє самостійному засвоєнню нових слів.

4. Онлайн-платформи пропонують інтерактивні вправи з вимовою слів, допомагаючи здобувачам правильно вимовляти й розуміти слова у контексті. Використання аудіофайлів і відеороликів з носіями мови також сприяють покращенню навичок аудіювання та відтворення мовлення.

5. Інтерактивні завдання та ігри для використання слів. Використання ігрових елементів допомагає активізувати здобувачів освіти і створює додатковий інтерес до вивчення лексики. Завдання, які охоплюють використання слів у реальних ситуаціях або конкурентні ігри, сприяють активному використанню лексичних одиниць.

Важливо також враховувати індивідуальні потреби та рівень вивчення кожного здобувача для оптимального використання мобільних технологій у процесі формуванні англомовної лексичної компетентності [4].

Рівні сформованості англомовної лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти засобами мобільних технологій можна охарактеризувати таким чином:

1. Початковий рівень.

Основний словниковий запас: здобувачі володіють базовим словниковим запасом, який містить загальноживані слова і фрази.

Орфографічна правильність: використання мобільних застосунків для відпрацювання грамотного написання слів та виправлення помилок.

2. Середній рівень.

Розширення словникового запасу: здобувачі вивчають нові слова, фрази і вирази.

Використання нових слів, словосполучень: у різних контекстах.

3. Високий рівень.

Точність і варіативність: здобувачі володіють точним і розширеним словниковим запасом, включно з побутовою, науковою та літературною лексикою.

Спеціалізована термінологія: вміння використовувати й розуміти.

Для діагностики та оцінювання рівня сформованості англомовної лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти можна використовувати різні застосунки з тестовим контролем.

Одним з таких інструментів є Quizizz, що пропонує широкий спектр можливостей для здійснення об'єктивного й досконало організованого оцінювання лексичних знань. Quizizz дозволяє створювати інтерактивні тести та квізи з легкістю, враховуючи індивідуальні потреби школярів. Застосунок забезпечує гнучкість у виборі типу питань, містить: варіанти відповідей, контроль часу, демонстрацію миттєвого обґрунтування правильних і помилкових відповідей. Така функціональність стимулює здобувачів освіти до активного вивчення нових лексичних одиниць, а також сприяє розвитку навичок самоконтролю та рефлексії.

Однією з переваг Quizizz є можливість впровадження гейміфікації в тестовий процес, що викликає особливу зацікавленість школярів. Графічно привабливий інтерфейс, конкурентні елементи і можливість обговорення результатів роблять процес тестування не лише інструментом оцінювання, а й частиною стимулюючого цифрового освітнього середовища. Використання Quizizz сприяє об'єктивній та структурованій оцінці рівня лексичної компетентності у здобувачів освіти, спрощуючи процес визначення особистих сильних і слабких сторін кожного школяра. При цьому педагогічна діяльність відбувається відповідно до вимог сучасних освітніх парадигм, спрямованих на індивідуалізацію та ефективність навчання.

Quizlet, один із передових мобільних застосунків у сфері освіти, є ефективним інструментом для проведення тестів і оцінювання рівня сформованості англomовної лексичної компетентності серед здобувачів освіти. Цей застосунок надає можливість учителям і учням створювати та проходити інтерактивні тести, використовуючи картки зі словами й визначеннями. Функціонал Quizlet дозволяє впроваджувати різноманітні типи тестових завдань, включно з вибірковими й відкритими питаннями, реалізуючи тим самим глибоке й різнобічне тестування лексичної компетентності.

Edmodo як застосунок у сфері освіти доволі успішно використовується для проведення тестів та оцінювання англomовної лексичної компетентності здобувачів освіти. За допомогою Edmodo вчителі можуть створювати й адмініструвати тести, завдання і опитування, а учні можуть взаємодіяти з ними, використовуючи свої мобільні пристрої. Цей застосунок створює віртуальне цифрове середовище, де тестування стає невід'ємною частиною освітнього процесу, дозволяючи ефективно визначати рівень лексичної компетентності учнів.

Duolingo як мобільний застосунок поєднує гру і навчання, виявляючи високу ефективність у тестуванні англomовної лексичної компетентності. Застосунок пропонує користувачам серію тестів із завданнями на вивчення й використання лексики в різних ситуаціях. Інтерактивність та графічний дизайн Duolingo створюю-

ють стимулювальну атмосферу, що сприяє активному залученню учнів до тестування та вивчення слів і виразів.

Wordwall є мобільним застосунком, який надає вчителям інструмент для створення інтерактивних завдань і тестів. Цей застосунок дозволяє використовувати різноманітні ігрові формати, такі як кросворди і головоломки, для розвитку лексичної компетентності здобувачів базової середньої освіти. Його адаптивність до різних стилів навчання сприяє більш ефективному засвоєнню лексичного матеріалу.

Google Forms є мобільним застосунком, який визначається своєю високою адаптивністю та різноманітністю тестових можливостей. Учителям надається можливість створювати тести з різноманітними типами питань, включно з відкритими, вибірковими й аудіовізуальними завданнями. Інтеграція з іншими інструментами Google дозволяє підвищити інтерактивність і зручність тестування англomовної лексики [2].

Memrise являє собою мобільний застосунок, який поєднує гру та навчання для формування лексичної компетентності. Інтерактивні вправи і флеш-картки допомагають учням активно вивчати й тестувати свої знання слів. Асоціативний метод «мемів» полегшує запам'ятовування і використання нових лексичних одиниць, роблячи процес вивчення цікавим та ефективним.

Socrative визначається як мобільний застосунок, спеціально розроблений для інтерактивного оцінювання. Учителі можуть створювати тести, анкети і групові завдання для перевірки рівня лексичної компетентності учнів. Функціонал Socrative дозволяє вчителям негайно отримувати результати тестів і надавати зворотний зв'язок, що сприяє ефективному виявленню та виправленню слабких сторін у навчанні.

Cambridge English Dictionary як мобільний застосунок надає надійний ресурс для тестування лексичної компетентності. Використовуючи різноманітні тестові завдання і вправи, цей застосунок дозволяє учням перевірити свої знання й розвивати лексичну компетентність, користуючись авторитетним словниковим ресурсом.

Загалом використання окреслених мобільних застосунків дозволяє вчителям не лише проводити тести, а й створювати освітнє цифрове середовище, спрямоване на розвиток лексич-

ної компетентності здобувачів освіти. Інтерактивність, гнучкість та можливості індивідуалізації роблять ці застосунки важливим інструментарієм для вивчення англійської мови [3].

У кожному з наведених мобільних застосунків виокремлюється не лише їхній технічний функціонал, а й здатність адаптуватися до індивідуальних потреб користувачів, що робить їх ефективними інструментами для тестування та вдосконалення англомовної лексичної компетентності здобувачів освіти.

У процесі дослідження нами визначено особливості проведення тестового контролю рівня сформованості англомовної лексичної компетентності у здобувачів освіти за допомогою мобільних технологій. Зокрема:

1. Гнучкість часу та місця: здобувачі освіти можуть проходити тести в будь-який зручний для них час і в будь-якому місці, що забезпечує гнучкість і доступність.

2. Інтерактивність та мультимедіа: використання мультимедійних можливостей мобільних пристроїв для створення інтерактивних тестових завдань, таких як аудіо- та відеофрагменти, картинки, які допомагають у розширенні лексичного запасу [4].

3. Адаптивність тестів: здатність створювати тести, які адаптуються до рівня здобувача освіти, забезпечуючи більш ефективне оцінювання знань.

4. Індивідуальна траєкторія навчання відповідно до одержаних результатів тестування.

5. Розбір кейсів, які відображають реальні життєві ситуації, що сприяє кращому розумінню та застосуванню лексики.

6. Спілкування та обмін інформацією: можливість взаємодії та обміну інформацією між здобувачами освіти для відпрацювання діалогічного мовлення й розширення словникового запасу.

7. Захист від шахрайства, контроль доступу: впровадження технічних засобів для запобігання шахрайству та забезпечення безпеки проведення тестів.

8. Автоматизована обробка результатів: використання автоматизованих систем для швидкого й точного оцінювання результатів тестування.

9. Онлайн-ресурси для додаткового вивчення: підключення до онлайн-ресурсів, таких як словники, граматичні посіб-

ники та інші навчальні матеріали, для подальшого розширення знань здобувача освіти.

Визначені особливості роблять мобільне тестування ефективним і сучасним засобом визначення рівня лексичної компетентності у здобувачів освіти.

Висновки. Отже, у світі, де комунікація та зв'язки відіграють важливу роль, розвиток англомовної лексичної компетентності стає критичним завданням освітньої системи. Використання мобільних технологій у навчанні англійської мови в освіті є перспективним інструментом для досягнення цієї мети. Інтеграція інноваційних підходів, урахування індивідуальних потреб і систематичний моніторинг прогресу засобами тестового контролю можуть значно підвищити ефективність навчання та підготувати здобувачів освіти до викликів глобального суспільства.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні особливостей застосування мобільних технологій у процесі вивчення іноземних мов. Можливість масштабування на інші мови та вікові групи допоможе зрозуміти, як ці технології можуть бути застосовані в різноманітних освітніх контекстах.

Список використаних джерел

1. Скріль І. Симуляції у формуванні англомовної лексичної компетентності у діалогічному мовленні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота* : збірник наукових праць. 2019. Вип. 2 (45). С. 159–164.

2. Сяська Н. В. Формування англомовної лексичної компетентності майбутніх учителів засобами автентичних поетичних текстів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2014. 260 с.

3. Шандра Н. А. Етапи і вправи для формування англомовної лексичної компетентності у професійно орієнтованому писемному спілкуванні майбутніх фахівців з інформаційних технологій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 2018. № 10 (84). С. 260–272.

4. Швардак М. В. Цифрові інтерактивні технології в освітньому процесі початкової школи. *Науковий журнал Хортитської національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2023. № 8. С. 39–48.

References

1. Skril, I. (2019), "Simulations in the formation of English lexical competence in dialogic speech of future hotel and restaurant specialists", *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social work* : collection of scientific papers, Issue 2 (45), pp. 159–164.

2. Siaska, N. V. (2014), Formation of English lexical competence of future teachers by means of authentic poetic texts : PhD in Pedagogy Thesis, Rivne.

3. Shandra, N. A. (2018), "Stages and exercises for the formation of English lexical competence in professionally oriented written communication of future information technology specialists", *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies: science. the journal of the State State University named after A.S.Makarenko*, Issue 10 (84), pp. 260–272.

4. Shvardak, M. V. (2023). "Digital interactive technologies in the educational process of primary school", *Scientific journal of the Khortytsk National Academy. Series: Pedagogy. Social work*, Issue 8, pp. 39–48.